

[Udenrigsministeren]

Når jeg imidlertid specielt har villet henlede opmærksomheden på SCG-formandens udtalelser efter afslutningen af den forrige forhandlingsrunde, sker det navnlig i et håb om i hvert tilfælde at kunne mane én myte i jorden under debatten her i dag, nemlig myten om, at en begyndende – en påbegyndt – deployering skulle være ensbetydende med, at man eliminerer enhver forhandlingsløsning. Sådan er det ikke. Der er ikke grund til at betragte hverken forberedelser til deployering eller for den sags skyld selve deployeringerne som en absolut dead-line i dette ords bogstaveligste forstand. Ganske som det er blevet besluttet at opstille disse våben, kan det blive besluttet at demontere og skrotte dem igen. Også Sovjetunionen har nu omsider med generalsekretær Andropovs udtalelser fra august i år accepteret denne tankegang for egne missilers vedkommende.

Men betragtningen er også væsentlig i en anden forstand. Dermed tænker jeg på det forhold, at den såkaldte dobbeltbeslutning, som NATO traf i december 1979, ikke blot var en dobbeltbeslutning, men også vil blive ved med at være en dobbeltbeslutning. Forhandlingstilbuddet forsvinder jo ikke, selv om forhandlingerne ikke skulle føre til et resultat inden udgangen af 1983, og selv om man således skulle indlede deployeringerne på vestlig side.

Lad mig herefter gå direkte over til at gøre rede for udviklingen i Genèveforhandlingerne, siden vi havde debatten her i tinget den 26. maj i år.

I løbet af forhandlingernes 5. runde, der blev afsluttet den 14. juli i år, præciserede man fra amerikansk side tankerne om en mellemløsning. Man erklærede sig fra amerikansk side villig til at indlede en konkret drøftelse med Sovjetunionen om en balanceret løsning omfattende ethvert antal imellem 50 og 450 sprænghoveder på hver side.

Fra sovjetisk side blev en forhandling på dette grundlag afvist. Sovjetunionen fastholdt, at først måtte der etableres enighed om fire principielle sovjetiske krav, nemlig: ingen nye amerikanske deployeringer i Vesteuropa, kompensation for britiske og franske systemer, inddragelse af fly i forhandlingerne og endelig en regional – i modsætning til en global – aftale. Det vil sige, at Sovjetunionen ikke ønskede at medregne de SS-20 missiler, som man har placeret i den østlige del af

Sovjetunionen, og som ikke fra denne placering vil kunne nå mål i Vesteuropa.

Derfor var det vel ikke overraskende, at 5. runde i Genève ikke kunne føre til noget resultat. I enhver forhandling må parterne bøje sig mod hinanden. Sovjetunionen var ikke i denne forhandlingsrunde indstillet på at slå af på sine absolutte fordringer.

Men da den 5. forhandlingsrunde var afsluttet, viste Sovjetunionen bevægelighed på ét punkt, nemlig i spørgsmålet om, hvad der skulle ske med det antal sovjetiske SS-20 raketter, som Sovjetunionen i givet fald ville acceptere at fjerne. Indtil det tidspunkt havde Sovjetunionen helt afvist at gå ind i en drøftelse af dette meget vigtige spørgsmål, men den 27. august udtalte generalsekretær Andropov, at Sovjetunionen som konsekvens af en aftale ville være rede til at acceptere destruktion af et antal SS-20 missiler. Udtalelsen viste, at man på sovjetisk hold nu omsider drog konsekvensen af den bekymring, som vi fra NATO-landenes side i så lang tid har udtalt, nemlig bekymringen for, at en eventuel reduktion af antallet af SS-20 missiler i den vestlige del bare ville føre til en større koncentration af disse missiler i Sovjetunionens østlige del. Derved ville der ikke bare opstå en særdeles vanskelig situation for Sovjetunionens asiatiske naboer, det ville heller ikke give Vesteuropa den nødvendige sikkerhed, idet SS-20 missilet som bekendt er særdeles mobilt. Én gang fjernede, men ikke destruerede missiler ville derfor hurtigt kunne føres tilbage til Sovjetunionens europæiske del.

Kort efter denne udtalelse af generalsekretær Andropov indtraf så nedskydningen af det sydkoreanske passagerfly over sovjetisk territorium. Men på trods af denne begivenhed, som ikke kunne undgå at føre til en yderligere belastning af forholdet mellem Sovjetunionen og USA, valgte man fra amerikansk side efter grundige konsultationer med USAs allierede at fremlægge et nyt initiativ i Genèveforhandlingerne. Præsident Reagan præsenterede det nye amerikanske forhandlingstilbud i sin tale til FN den 26. september i år, men allerede forinden var det blevet forelagt den sovjetiske forhandlingsdelegation i Genève.

Det nye amerikanske tilbud består af tre elementer, og det drejer sig om tre elementer, som Sovjetunionen under de tidligere for-